

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ Β ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Μόνο λίγα χιλιόμετρα – Ιστορίες για την Ιστορία

Εισαγωγικό σημείωμα: Η Μαρία Ευθυμίου διδάσκει Ιστορία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, αλλά και σε ανοιχτά, σε όλη την Ελλάδα, δωρεάν ακαδημαϊκά μαθήματα παγκόσμιας και ελληνικής ιστορίας. Το κείμενο που ακολουθεί προέρχεται από συνομιλία της με τον δημοσιογράφο Μάκη Προβατά, η οποία περιέχεται στο βιβλίο *Μόνο λίγα χιλιόμετρα – Ιστορίες για την Ελλάδα* (2017).

Μάκης Προβατάς: Κυρία Ευθυμίου, παρότι η αφοσίωση δεν έχει πάντα εξήγηση, υπήρξε κάτι στη ζωή σας που να καταλαβαίνετε ότι σας **ώθησε** να αφιερωθείτε στη διδασκαλία και τη μελέτη της Ιστορίας;

Μαρία Ευθυμίου: Η ερώτησή σας με ωθεί σε ενδοσκόπηση. Δεν είναι κάτι που έχω σκεφθεί, μέχρι τώρα, συντεταγμένα. Οπωσδήποτε έπαιξε ρόλο το γεγονός ότι στο σπίτι μας, στα παιδικά μου χρόνια, υπήρχε μια αξιόλογη βιβλιοθήκη.

Ο πατέρας μου, Δημήτριος Ευθυμίου, άνθρωπος πολυμαθής και λόγιος, αγόραζε βιβλία λογοτεχνίας, φιλοσοφίας και ιστορίας, τα οποία η μητέρα μου Χριστίνα, άνθρωπος ικανός και **δραστήριος**, βιβλιοδετούσε μόνη της, στην αυλή του σπιτιού μας, στη Λάρισα. Με διηνεκή αποτελέσματα, καθώς έργα των χειρών της μητέρας μας διατηρούνται ακόμα στα ράφια της βιβλιοθήκης τόσο του αδελφού μου Πέτρου, όσο και της δικής μου.

Το βιβλίο δηλαδή έπαιξε ρόλο σιωπηλό, αλλά καίριο, στην καθημερινότητα της οικογένειάς μας. Έτσι, είχα την ευκαιρία να διαβάσω, σε ηλικία δημοτικού και γυμνασίου, βιβλία ιστορίας και φιλοσοφίας, αλλά και βιβλία ξένης και ελληνικής λογοτεχνίας που με καθόρισαν. Τότε άρχισε η αγάπη μου για τον Τσέχοφ και τον Παπαδιαμάντη –αγάπη **αναλλοίωτη** μέχρι σήμερα–, αλλά και η επαφή μου με έργα θεωρητικά της Ιστορίας, όπως το *περί ιστορικού υλισμού και φιλοσοφίας της Ιστορίας* έργο του Πλεχάνοφ, που είχαν **βαρύνοντα** ρόλο, μετέπειτα, όταν άρχισα να στοχάζομαι περί την Ιστορίαν των ανθρώπων. Θα έλεγα ότι όλα αυτά με ώθησαν, με αόρατα νήματα, προς το ενδιαφέρον που απέκτησα για την Ιστορία.

Θα ήταν παράλειψή μου, ωστόσο, εάν δεν ανέφερα τη συμμετοχή του Τύπου στη διαμόρφωση του ενδιαφέροντός μου για την κοινωνία και τον άνθρωπο και, εξ αυτού, για την Ιστορία. Στο σπίτι μας, στις δεκαετίες του 1950 και 1960 –τόσο στη Λάρισα, όσο και στην Αθήνα, όπου εγκατασταθήκαμε οικογενειακώς το 1962–, κάθε μέρα, όταν ανοίγαμε την εξώπορτα το πρωί, βρίσκαμε τη γυάλινη φιάλη με το γάλα (αποτεθειμένη εκεί από τον γαλατά, ώστε να το βράσεις πρώτα και έπειτα να το πεις), καθώς και τις εφημερίδες. Το Βήμα και Η Ελευθερία, που ο πατέρας μας διάβαζε καθημερινά και **ενδελεχώς**. Τα νέα των εφημερίδων αποτελούσαν, εξάλλου, τη βάση για τις καυτές συζητήσεις περί τα τρέχοντα πολιτικά πράγματα του τόπου, που αναπτύσσονταν όταν φίλοι και συγγενείς επισκέπτονταν το σπίτι μας. Τις οποίες εμείς, τα παιδιά, ακούγαμε σιωπηλά, στη γωνιά μας. Τούτο έκανε, τόσο τον αδελφό μου όσο κι εμένα, να θεωρούμε την εφημερίδα αναπόσπαστο τμήμα της καθημερινής μας ζωής και να τη διαβάζουμε εξίσου ενδελεχώς, παρά το νεαρό της ηλικίας μας. Πιστεύω ότι ο σοβαρός Τύπος που έμπαινε στο σπίτι μας, τα άρθρα για τα τεκταινόμενα τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, έστρεψαν και τον Πέτρο και εμένα προς το ενδιαφέρον για τον κόσμο και την κοινωνία μας, κάνοντάς με εμένα ιστορικό και εκπαιδευτικό και εκείνον δημοσιογράφο, εκπαιδευτικό και πολιτικό.

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν ως Σωστές ή Λανθασμένες. Να σημειώσετε τα αντίστοιχα χωρία του κειμένου που επιβεβαιώνουν τις απαντήσεις σας.

A. Η Μαρία Ευθυμίου μεγάλωσε σε ένα περιβάλλον πλούσιο σε πνευματικά και πολιτικά ερεθίσματα.

B. Η Μ.Ευθυμίου έχει κρατήσει μέχρι σήμερα στα ράφια της τα βιβλία που βιβλιοδετούσε ο πατέρας της.

Γ. Οι ιστορικές αναζητήσεις της Μ. Ευθυμίου επηρεάστηκαν από το θεωρητικό έργο του Πλεχάνοφ.

Δ. Οι ειδήσεις των εφημερίδων αποτελούσαν αφορμή για σχολιασμό των γεγονότων μέσα στην οικογένεια, στον οποίο συμμετείχαν και τα παιδιά.

E. Η επαφή με τα νέα των εφημερίδων επηρέασε την επαγγελματική επιλογή των δύο παιδιών.

Μονάδες 15

A.2. Να αποδώσετε περιληπτικά τις απόψεις της Μ. Ευθυμίου σχετικά με τους παράγοντες που παρακινούσαν το ενδιαφέρον της για τη μελέτη και τη διδασκαλία της Ιστορίας (60-70 λέξεις).

Μονάδες 15

A.3 Το κείμενο αποτελεί συνέντευξη της Μ. Ευθυμίου στον δημοσιογράφο Μάκη Προβατά. Ποιο ρηματικό πρόσωπο κυριαρχεί στη συνέντευξη; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 10

A.4 Να εξηγήσετε τη λειτουργία της διπλής παύλας και των παρενθέσεων στην παρακάτω περίοδο λόγου και να επισημάνετε τη διαφορά στη χρήση αυτών των δύο σημείων στίξης ως προς τη βαρύτητα των πληροφοριών που μεταφέρουν.

«Στο σπίτι μας στις δεκαετίες του 1950 και 1960 –τόσο στη Λάρισα, όσο και στην Αθήνα, όπου εγκατασταθήκαμε οικογενειακώς το 1962–, κάθε μέρα, όταν ανοίγαμε την εξώπορτα το πρωί, βρίσκαμε τη γυάλινη φιάλη με το γάλα (αποτεθειμένη εκεί από τον γαλατά, ώστε να το βράσεις πρώτα και έπειτα να το πιεις), καθώς και τις εφημερίδες».

Μονάδες 10

A.5 α) Να βρείτε συνώνυμες για τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου. (Μονάδες 5)

ωθεί, καίριο, καθόρισαν, διηνεκή, τεκταινόμενα

B) Να βρείτε αντώνυμες για τις επισημασμένες λέξεις του κειμένου. (Μονάδες 5)

ώθησε, **δραστήριος**, **αναλλοίωτη**, **βαρύνοντα**, **ενδεδεγώς**

Μονάδες 10

A.6. Η συγγραφέας υποστηρίζει στη συνέντευξη ότι η εξοικείωσή της με τα βιβλία ξεκίνησε από την οικογένειά της. Στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την έκθεση Βιβλίου που διοργανώνεται από τις μαθητικές κοινότητες τους σχολείου σας, αναλαμβάνετε να συντάξετε ένα άρθρο 300-350 λέξεων στο οποίο θα αναφερθείτε στην επίδραση του βιβλίου στην πνευματική συγκρότηση και την ανάπτυξη της προσωπικότητας του νέου και θα προτείνετε τρόπους με τους οποίους η οικογένεια και το σχολείο μπορούν να καλλιεργήσουν την αγάπη και το ενδιαφέρον του νέου για το βιβλίο.

Μονάδες 40